

LÄRARHANDLEDNING DE TIDIGA FLODKULTURERNA ONLINE

Nedan följer fördjupning kring skolprogrammets innehåll och källmaterial samt förslag på hur det kan användas i skolundervisningen.

INNEHÅLL

Efter att människan varit vandrare och nomader och levt som jägare och samlare i tusentals år, uppstod de första jordbrukande kulturerna på olika platser världen över för mellan 15 000 och 5 000 år sedan. Att odla jorden och bli permanent boende på en specifik plats var ett nytt och revolutionerande sätt att leva som kom att lägga grunden för många framtida samhällsförändringar.

Världskulturmuseerna har världsunika historiska samlingar av föremål och historiska källor från fyra av de mest omtalade flodkulturerna – Mesopotamien med Eufkrat och Tigris, Gula floden (Huang He) i dagens Kina, Induskulturen i dagens Pakistan och Nilen i Egypten. Jordbrukets utveckling, skriftspråkens uppkomst och grunden för mer komplexa samhällen och vidare historisk utveckling beskrivs på ett levande sätt utifrån mänskliga kvarlevor, gravgoods, skrifttavlor, vardagsföremål och religiösa artefakter.

Under Online-programmet studeras mänskliga kvarlevor i form av stenåldersmannen från Gula floden och krukorna, djuroffren och malstenarna som placerades i hans grav och som visar att han var jordbrukare. Kilskrifttavlor från sumerernas rike berättar om det tidiga skriftspråket. Från Induskulturen kommer lerfigurer som kan vara leksaker eller som hade en mer religiös och mytologisk funktion. I Egypten-utställningen utforskas skelettet av en kvinna som levde för femtusen års sen, men vars hår bevarats av den torra ökensanden.

Gula floden (Huang He) – Östasiatiska museet

Människor har levt i östra Asien i tusentals år, långt innan den skrivna historien och kejsardömet Mittens rike. Utställningen Kina före Kina berättar om hur människor levt och skapat i östra Asien i tusentals år innan kejsardömet Mittens rike kom till.

Att Östasiatiska museet kan visa ett större urval av föremål från Kinas jordbrukarstenålder än någonstans utanför Kina idag är tack vare museets grundare Johan Gunnar Andersson, även kallad "Kina-Gunnar". På 1920-talet upptäckte han, tillsammans med forskare i det moderna Kina, dessa föremål i en arkeologisk utgrävning och fick tillstånd att ta hem allt detta till Sverige.

Utställningen Kina före Kina

<http://collections.smvk.se/carlotta-om/web/object/130073>

De första jordbrukarna och stenåldersmannen i graven

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/de-forsta-jordbrukarna/>

Filmen "Kina-Gunnars upptäckt"

https://www.youtube.com/watch?v=aebSBbNK_ug

Mesopotamien och Nildalen – Medelhavsmuseet

Områdena i kring Nildalen samt floderna Eufrat och Tigris har haft stor betydelse för senare kulturers utveckling. Mycket som vi känner igen och tar för självklart idag, har sitt ursprung i Egypten och Mesopotamien. Kilskrift och hieroglyfer ger oss viktig information om det samhällsstruktur, religion och dagligt liv. På mesopotamiska lertavlor kan man läsa kilskriftstexter med förstahandsuppgifter om ekonomi, vardagsliv, religion med mera.

Från texterna får vi även en inblick i religiösa föreställningar om hoppet om ett liv efter detta. Det egyptiska riket har en kontinuitet på över 3000 år, medan Främre Orientens historia består av många olika riken, folk och kulturer, som t ex Sumer, Babylon, Assyrien och det persiska imperiet. Vad var likheterna och skillnaderna mellan kulturerna i Främre Orienten och Egypten? Vad hade de för inbördes relation?

Kilskriftstavlor

<http://collections.smvk.se/carlotta-mhm/web/object/3907247>

Utställningen Egypten – gravföremål, mänskliga kvarlevor, hieroglyfer, mumier mm

<http://egypten.medelhavsmuseet.se/index.php?page=main&itemurl=&uri=undefined>

Induskulturen – Etnografiska museet

Induskulturen var en tidig bronsålderskultur med centrum i Indusflodens slättlandskap. Civilisationen vid Indus existerade innan indoeuropeiska folk kom till Sydasiens, ungefär mellan år 2500 f.Kr. och år 1700 f.Kr. Man hade ett utvecklat skriftsystem, som ännu inte kunnat tydas och talade ett språk som än så länge inte identifierats. Induskulturen förknippas med kända utgrävningsplatser som Harappa.

Samlingar i form av djurfigurerna och fragment i lera från Induskulturen i utställningen Magasinet – en etnografisk skattkammare

<http://magasinet.etnografiskamuseet.se/index.php?page=monterbox&itemurl=null&uri=http://kulturarvsdata.se/SMVK-EM/showcase/2008272>

Programmet kan genomföras som en introduktion till undervisningsområdet, som fördjupning eller som en sammanfattning efter att undervisningsområdet är avklarat. Programmet avslutas med en introduktion till den fortsatte Egypten-utställningen som behandlar den framväxande högkulturen och dess faraoner, mumier, pyramider och hieroglyfer under dynastisk tid. Lärare och elever kan boka ytterligare ett Online-program som behandlar denna epok eller ta sig an digitala versioner av utställningen samt anknutna digitala läresurser med gott om vidare arbets- och lärmaterial.

ARBETSMATERIAL OCH LEKTIONSPLANERING

Inför ett Online-program

Det digitala museibesöket förbereds förslagsvis väl med en introduktion till Världskulturmuseerna och dess museer, samlingar, utställningar och uppdrag:
[Världskulturmuseerna - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](https://www.varldskulturmuseerna.se)

Filmer om Världskulturmuseerna och deras museer och samlingar hittas här:

<https://www.youtube.com/user/varldskulturmuseet>

Inför ett Online-program om de tidiga flodkulturerna är vår rekommendation att i skolundervisningen beröra jägar- och samlarkulturer och människornas liv för den neolitiska revolutionen och flodkulturerna och jordbrukets uppkomst.

Efter ett Online-program

Ett Online-program kan kombineras med ytterligare ett eller två program. Sålunda kan ett program om flodkulturerna följas av ett om det Forna Egypten med dess faraoner, mumier, pyramider och hieroglyfer under dynastisk tid, och därefter av ett program om Antikens Grekland och Romarriket.

I samband med ett Online-program om flodkulturerna finns fler olika digitala lärresurser och digitala lektionsupplägg som lärare och elever kan arbeta vidare med:

Allt har en historia – Världshistorien genom Världskulturmuseerna

På denna digitala lärplattform finns ett stort omfång av lärmaterial om historia, arkeologi, forna kulturer och olika former av källmaterial:

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/>

De första jordbrukarna och stenåldersmannen i graven

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/de-forsta-jordbrukarna/>

Det forna Egypten – skendörr, 2300 f.v.t.

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/det-forna-egypten--skendorr-2300-f.v.t/>